

saa klart for os som vel muligt, idet han henviste til Sønderjylland, hvor de religiøse Forhold ere omtrent de samme som hos os. Der søger, som han sagde, og som sandt er, omtrent alle den kirkelige Vielse, efter at deres Ægteskab først er borgelig godkendt. Det viser, at de ikke ere blevne tvungne bort fra Kirken. Nu søge de den blot frivillig, medens de tidligere søgte den tvungne, og jeg troede, at navnlig det ærede Medlem for Assens kunde forstaa, at det er bedre, at Folk frivillig søge Kirkens Velsignelse, end at de faa den tvungent. Det ærede Medlem for Randers (P. Rasmusen) siger, at man vil henvise Kirken til en Baggaard og derimod lade det borgerlige foregaa paa Strøget. Ja, for hvem der sætter megen Pris paa Strøget, og det gør maaske det ærede Medlem, kan det jo staa som noget slemt. Men fra et kirkeligt Synspunkt var det ikke det værste, der kunde ske, at Kirken laa i en Baggaard, naar Folk blot søgte der ind af en virkelig Trang til at faa deres Ægteskab kirkelig indviet. Men i vort Samfund, saaledes som det for Tiden er, er der ingen Fare for, at Kirken skal komme til at ligge i Baggaarden. Der er al Sandsynlighed for, at det vil gaa her i Kongeriget som i Sønderjylland, at man i meget stort Maal vil søge til Kirken for at faa dens Indvielse.

De ærede Medlemmer mente, at der under almindeligt borgerligt Ægteskab vilde blive færre kirkelige Vielser. Det ærede Medlem for Randers anførte et mærkeligt Eksempel: at to Par paa een Gang vare inde hos Ægteskabsforstanderen; det ene Par gik hjem og det andet Par gik i Kirken. Det fandt han saa forskrækkeligt. Jeg tror, han staaar temmelig ene her i Tinget med den Følelse. Vi ere vel ellers alle enige om, at hvis det ene Par, der ikke bryder sig om kirkelig Vielse, ikke søger den, men gaar hjem, medens kun det Par, som virkelig skøtter om den, søger at faa den, saa er det det bedste. Men jeg skal gøre opmærksom paa en Ting, som ikke før er fremdragen under Forhandlingen, men som er ret oplysende med Hensyn til, hvorledes almindeligt borgerligt Ægteskab og det saakaldte valgfri borgerlige Ægteskab indvirker paa Antallet af kirkelige Vielser. Der er et Sted, hvor man for ikke ret længe siden har prøvet begge Dele. I Hamborg indførte man i sin Tid det saakaldte fakultative borgerlige Ægteskab, og saa tog de kirkelige Vielsers Antal af med en rivende Fart. Derefter gik man til obligatorisk borgerligt Ægteskab,

og da tog de kirkelige Vielsers Tal stærkt til, hvad der for mange var forbavsende. Men der er efter min Mening ingen Grund til Forundring. Thi det ligger i selve Sagens Natur. Faa vi fakultativt borgerligt Ægteskab, skulle Folk jo vælge, enten de ville have en kirkelig eller en borgerlig Form for deres Ægteskabs offentlige Anerkendelse. Det er derfor ganske forstaaeligt, at i Hamborg maatte de kirkelige Vielsers Antal gaa ned i den Tid, de havde det fakultative borgerlige Ægteskab. Alle de, som da valgte borgerligt Ægteskab, kom jo ikke i Kirken. Men da de fik det obligatoriske borgerlige Ægteskab indført, blev Følgen den, at Folk kunde tage begge Dele. Nu skulde de alle have den borgerlige Godkendelse af deres Ægteskab. Men derefter kunde, hvem der vilde, tage den kirkelige. Man behøvede altsaa ikke at vælge *enten* den borgerlige *eller* den kirkelige. Man kunde faa et Baade-Og; *baade* den kirkelige og den borgerlige, for saa vidt man satte Pris derpaa. Derfor er det forstaaeligt og naturligt, at Antallet af de kirkelige Indvielser steg. Fra Kirkens Side er det en skæbnsvanger Misforstaaelse, naar man mener, at det almindelige borgerlige Ægteskab vil indskrænke de kirkelige Vielsers Tal i højere Grad end det valgfri. Tværtimod. Det fakultative borgerlige Ægteskab, som mange kirkeligsindede Folk i deres Blindhed arbejde for, vil netop indskrænke de kirkelige Vielsers Tal i en ganske anden Grad end det obligatoriske. Det mener jeg, er uomstødeligt bevist ved Forholdene i Hamborg, hvor man har prøvet begge Dele.

Iøvrigt skal jeg blot endnu en Gang gøre opmærksom paa, at hvad der her er Tale om, slet ikke er noget, man særlig trænger til fra *Statens* Side. Staten kan godt hjælpe sig med Hensyn til Ægteskabs Indgaaelse ved den bestaaende Tilstand. Maskineriet er i Orden. Staten kan gennemtvinge sin Villie. Den kan, naar dens lovmæssige Krav ere opfyldte, tvinge Kirkens Præster med eller imod deres Samvittighed til at udføre dens Bestemmelser. Fra *Statens* Side er en Forandring altsaa ikke absolut nødvendig. Og det er den heller ikke for de *enkeltes* Vedkommende, der ere imod at faa kirkelig Vielse. For deres Skyld behøver man ikke at gaa til dette Skridt. Er der enkelte, der ere imod at faa kirkelig Vielse, kunne de jo træde ud af Folkekirken, og ville de ikke det, er det højeste, de kunne ønske, den Ret til at vælge mellem en kirkelig og en borgerlig Form for deres